

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

Det är dags att vi bryter isen

Damhockey eller "hockey" – den riktiga ishockeyn

Författare: Mimmi Almén
Handledare: Jyri Backman
Examinator: Frantzeska Papadopoulou
Termin: HT17
Ämne: Rättsvetenskap
Nivå: Kandidat
Kurskod: 2RV05E

Abstract

To create a successful development in sports, gender equality is required. The lack of gender equality within the sport as an organization is therefore a problem and historically, sports is characterized by a gender structure where women is subordinate to men. The purpose of this essay is therefore to increase the knowledge of the position of women within the field of ice hockey, and to open up for an analyzis of the gender equality within the rules of ice hockey using the theory of social constructionism. The theory makes it possible to highlight the meaning of commonly used concepts within the gender equality debate such as masculinity and femininity as social constructions depending on culture and history and how they change over time. This leads to the question of how the level of gender equality in the rules of ice hockey can be understood by using a social constructive theory. In order to achieve the purpose, the essay has the legal analyzis method as a basis to make the analyzis more nuanced. Interview as a method has also been used to create additional support for the conclusions. The study shows that there are significant differences in the rules of ice hockey that causes a problem with gender equality, but if you look under the surface, you could find that what seems to be natural, really is not. The rules of ice hockey, and the problem of gender equality are social constructions that changes under influence by the social environment.

Keywords: femininity, gender equality, ice hockey, masculinity, social constructionism

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Det sker inte över en natt – jämställdhetskampen går vidare	1
1.2 Syfte och frågeställning	3
1.3 Avgränsning	4
1.4 Metod, teori och material	4
1.4.1 Metod	4
1.4.2 Teori – positioner, problem och föremål	5
1.4.3 Material	8
2 Tidigare forskning	11
3 Ishockeyns uppbyggnad och regelverk	13
3.1 EU och idrotten	13
3.2 Ishockeyns organisation	14
3.3 Internationella och nationella ishockeyförbundet	14
3.4 Indelning av de idrottsliga normerna	15
3.5 SIF tävlingsregler	15
3.6 Svenska ishockeyförbundets officiella regelbok	16
4 Samhälleliga regler relevanta för idrotten	17
4.1 Idrottens rättsliga särart	17
4.2 EU och straffrätten	18
4.3 Svensk straffrätt	18
4.4 Culpaansvar	19
4.5 Brott mot liv och hälsa	19
4.6 Rättssystemets syn på idrottsvåldet	21
5 Resultat av intervju	23
6 Analyserande slutsats	26
Referenser	I
Bilagor	VI
Intervjuguide	VI

Förkortningar

SHL Svenska hockeyligan AB

SDHL Svenska damhockeyligan AB

AB Aktiebolag

HA Hockeyallsvenskan

RF Sveriges riksidrottsförbund

SF Specialidrottsförbund

DF Distriktsidrottsförbund

SIF Svenska ishockeyförbundet

IIHF International Ice Hockey Federation (Internationella ishockeyförbundet)

IF Idrottsförening

SOU Statens offentliga utredningar

EU Europeiska Unionen

1 Inledning

1.1 Det sker inte över en natt – jämställdhetskampen går vidare

Förutsättningen för att utvecklingen inom idrotten skall vara framgångsrik är att den är jämställd. Avsaknaden av jämställdhet på olika nivåer inom idrotten uppfattas som problematisk i arbetet med jämställdheten och idrottens historia präglas av könsmaktsordningen.¹ Innebörden av könsmaktsordningen är att kvinnan är underordnad och mannen överordnad och trots ett aktivt arbete med jämställdheten under en lång tidsperiod är även samhället fortfarande präglad av denna könsmaktsordning. Ur en politisk synvinkel betraktas begreppen kvinnligt och manligt som sociala konstruktioner, som har skapats ur vår kultur, uppfostran, maktstrukturer och politiska ideologier och samhället kommer inte att bli jämställt om inte könsordningen bryts.² De politiska inslagen kopplas samman med jämställdhetsarbetet inom idrotten och det är från dessa inslag som idrottens jämställdhetsplan hämtar sin legitimitet och sina argument.³ Utmaningen för politiken i jämställdhetsarbetet är att genomföra en förändring av männens respektive kvinnornas rättigheter och möjligheter. Den rådande könsmaktsordningen måste synliggöras och strukturerna som håller den upprätt måste angripas.⁴ I ett samhälle där demokrati råder är det således viktigt att engagerade medborgare av fri vilja väljer att arbeta mot gemensamma mål och intressen, eftersom det medför en positiv utveckling av samhället. Den svenska idrottsrörelsen har på så sätt en speciell kraft i utvecklingsarbetet.⁵

Kopplingen mellan elitidrott och manlighet är socialt och kulturellt skapad utifrån sin historia, eftersom tävlingsidrotten när den grundades hade syftet att fostra pojkar till starka maskulina män för att sådana ledare var eftertraktade.⁶ Idrotten har alltså utvecklats av mannen och för mannen och kvinnornas inträde i idrotten kom senare, och det har inte skett helt utan motstånd. Manlig idrott och de manliga idrottarna har prioritet framför de kvinnliga idrottarna, och anses vara bättre. Att mannen är normen avspeglas tydligt i vårt

¹ Sveriges riksidsrottsförbund. 2011. Utvärdering av riksidsrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 26.

² Regeringens skrivelse 2002/03:140 Jämt och ständigt, s. 5.

³ Regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet, s. 23.

⁴ Regeringens skrivelse 2002/03:140 Jämt och ständigt, s. 5.

⁵ Sveriges riksidsrottsförbund. 2009. Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram. s. 17.

⁶ Sveriges riksidsrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten. s. 19.

dagliga tal där vi talar om damhockey och hockey.⁷ Inom forskning för idrott talas det ofta om genusordning. Innebörden är att män tilldelas mer makt, mer resurser och de tillåts uppta en större plats i vårt samhälle. I svensk idrottsforskning gjordes en studie där man intervjuade åtta damhockeyspelare. I studien framkom att kvinnorna såg på sig själva som ett undantag från normen, det vill säga mannen. Genom att de hade denna syn på sig själva undvek de ett ifrågasättande av vårt nuvarande system, och på så sätt har de kanske förenklats för sig själva i fråga om acceptans och tillträde till sporten.⁸ De kvinnliga idrottarnas beskrivningar av hur kvinnor och män ”är”, och hur dessa beskrivningar stämmer överens med den traditionella bilden av att kvinnor och män är varandras motpol framkom också i studien. Spelarnas upplevelse var att den mansdominerade idrotten de utövar avviker från den ”normala kvinnan”, och därför kan deras sexuella läggning och beteende ifrågasättas.⁹

År 1977 tog Sveriges riksidrottsförbund ett beslut om den första handlingsplanen, som skulle bli starten för en mer jämställd idrott. Sedan dess har arbetet fortsatt, och det främsta målet under hela utvecklingsperioden har varit att man skall ha lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter på alla nivåer, oavsett kön.¹⁰ Internationella ishockeyförbundet har uppgiften att verka för ishockeyns utveckling genom ledarskap baserat på principerna om rättvisa, demokrati, öppenhet och solidaritet.¹¹ De arbetar med jämställdhetsfrågan genom att uppmuntra sina medlemmar att främja spelet för kvinnor och flickor. De menar att ishockey är en sport för alla, och att fler kvinnor har valt att vara aktiva inom sporten och att siffrorna fortfarande är på stadig uppgång i större delen av världen. Under en period av tre år ökade antalet registrerade kvinnliga spelare över hela världen med 17 207 stycken.¹² Svenska ishockeyförbundet som i sin tur ansvarar för svensk ishockey har tre existerande kärnvärden, som tillsammans skall vara bärande för förbundets värdegrund. Ett av dessa kärnvärden är ansvar, vilket innebär att föreningen skall vara öppen och inkluderande. Det skall finnas samma möjligheter att utvecklas

⁷ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin. 2009. OFF-SIDE? – Damhockeyn och den manliga dominansen. s. 24-25.

⁸ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin, Thorsen, Kim. 2010. Tunga puckar och låga förväntningar – blindskär i damhockeyns utveckling. s. 50.

⁹ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin. 2010. OFF-SIDE? – Damhockeyn och den manliga dominansen. s. 24-25.

¹⁰ Sveriges riksidrottsförbund. 2011. Utvärdering av Riksidrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 3.

¹¹ IIHF statutes and bylaws 2014-2018, s. 1.

¹² Internationella ishockeyförbundet. 2017. Women's hockey.

oavsett kön eller bakgrund.¹³ Joel Hansson, domaransvarig i SIF skriver i en krönika att det pågår ett aktivt arbete med att idrotten skall bli tillgänglig för alla oberoende av etnicitet, nationalitet, religion, kön eller sexuell läggning.¹⁴ Trots att jämställdhetsfrågan har stått i fokus under en lång period kan det enligt en tabell konstateras att år 2014 var kvinnorna fortfarande underrepresenterade inom sporten ishockey i Sverige. Av de som var aktiva i sporten var totalt 86 procent män, medan kvinnorna endast utgjorde 14 procent.¹⁵ Hansson menar att jämställdhetsarbetet behöver fortsatt utveckling och att SIF inte på något sätt är en unik organisation, vilket innebär att den är i behov av rannsakan och utveckling. Vi är en produkt av vår samtid skriver Hansson vidare och menar att verksamheten på olika sätt kan påverka sin samtid och hur normerna skall utvecklas. I verksamheten handlar det om en oönskad machokultur, eller levnadssätt där de manliga attributen och beteendena framhävs. För många upplevs detta som ett krav på att passa in i olika förväntningar och roller.¹⁶ Slutligen menar RF att bra planer inte är tillräckligt. Planerna måste omsättas till verklighet för att lyckas ta steget mot en mer jämställd idrott.¹⁷

1.2 Syfte och frågeställning

Inspirerad av en socialkonstruktivistisk teori är syftet med uppsatsen att öka kunskapen om damhockeyspelares ställning inom svensk ishockey, samt att öppna upp för möjligheten att analysera jämställdhetsgraden inom ishockeyns regelverk, genom att belysa innebörden av vanligt förekommande begrepp inom jämställdhetsdebatten så som könsroller, genus, maskulinitet och femininitet som beroende av sin sociala omgivning och hur dessa begrepp kan förändras med tiden. Syftet mynnar ut i följande frågeställning:

- Hur kan graden av jämställdhet mellan könen inom den svenska ishockeyns regelverk förstås med hjälp av en socialkonstruktivistisk teori?

¹³ Swehockey. 2017. verksamhetsidé, värdegrund och vision.

¹⁴ Swehockey. 2017. Det är dags att vi bryter isen, en gång för alla.

¹⁵ Sveriges riksidsrottsförbund. 2012. Statistik kvinnor och män som medlemmar och aktiv i idrott.

¹⁶ Swehockey. 2017. Det är dags att vi bryter isen, en gång för alla.

¹⁷ Sveriges riksidsrottsförbund. 2011. Utvärdering av riksidsrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 3.

1.3 Avgränsning

Uppsatsen fokuserar på jämförelsen mellan damhockeyspelare i Svenska damhockeyligan AB och herrhockeyspelare i Svenska hockeyligan AB vilket innebär att inga andra ligor kommer att behandlas. Vidare innebär jämställdhet mellan könen inom ishockeyns regelverk att fokus ligger på spelreglerna och alla andra regler hamnar där med utanför ramen för arbetet.

1.4 Metod, teori och material

1.4.1 Metod

Den rättsdogmatiska metoden består av att systematisera, tolka och fastställa gällande rätt; *de lege lata*.¹⁸ Det innebär att de rättskällor som den rättsdogmatiska metoden tar i beaktning vid användning av metoden skall vara i linje med rättskällehierarkin, som används för att fastställa gällande rätt; lag, förarbeten, prejudikat och doktrin, där även andra källor kan användas i syfte att komplettera analysen ytterligare. Syftet med uppsatsen är att analysera rätten och därmed örändras förutsättningarna för arbetet med uppsatsen. Användandet av rättsanalytisk metod är friare än dogmatisk metod vilket medför att praktiskt taget alla former av material kan brukas för analys. Eftersom syftet är vidare än att endast fastställa gällande rätt, blir det aktuellt att använda rättsanalytisk metod. Inom denna metod uppfattas argumentationen som förekommer inom rättsvetenskapen som fri, och rättssystemet som att det saknar det rätta svaret på ett rättsligt problem. I rättsanalytisk metod ingår ofta fastställande av rätten som ett led men stannar inte där, vilket innebär att analysen kan vara uppbyggd på annat material som inte utgör gällande rätt enligt rättskällehierarkin. Underrättspraxis, intervjuer och material från andra rättsvetenskaper kan därmed bidra till en mer mångfacetterad analys. Det finns ämnen som kräver behandling av informell rätt, vilket blir fallet när rättsbildning sker vid sidan av den som vanligen betraktas som officiell, till exempel inom idrottsrörelsen. Den rättsanalytiska metoden öppnar även upp för att analysera rätten med ett visst angreppssätt som ledning.¹⁹

För att ge ytterligare stöd vid slutsatser har intervju använts som metod. När man använder intervju som metod så står begreppet metod för sättet man samlar in material

¹⁸ Jareborg, Nils, Rättsdogmatik som vetenskap, SvJT, häfte 1, 2004, s. 8.

¹⁹ Sandgren, Claes, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation. 2015, s. 43-44.

genom intervjun.²⁰ Begreppet intervju har betydelsen utväxling av synpunkter mellan två personer som har ett samtal om ett visst tema. När man använder sig av intervjuer talar man ofta om kvantitativ eller kvalitativ metod.²¹ Forskaren Rodney Åsberg menar dock att retoriken kring kvantitativ och kvalitativ metod är missvisande. Det är egenskaperna hos de fenomen vi studerar som kan sägas vara av kvalitativ eller kvantitativ art. Metoden i sig kan däremot inte vara kvalitativ eller kvantitativ. Han menar att både kvalitet och kvantitet syftar till egenskaperna hos fenomenet vi vill studera, vilket är det som olika typer av data har för avsikt att belysa. Det är därmed enbart data som kan karaktäriseras på detta sätt eftersom datan är representant för de kvalitativa eller kvantitativa egenskaperna hos fenomenet. Inte heller analysen kan anta formen utav att vara kvalitativ eller kvantitativ. Istället bör man tala om analys av numerisk eller icke numerisk data. Utgår man ifrån att metoden är kvalitativ eller kvantitativ redan från början, finns en risk att man bedriver en retorik som kan bli näst intill oändlig. Eller så hamnar man i motsägelser som gör att det tar stopp.²² När man undersöker kvalitativa egenskaper avses bland annat deltagande observationer och djupintervjuer. Den kunskap man får genom empiriska undersökningar skapas genom de olika förfaringssätt som upprättar de data, som sedan kommer att spegla de egenskaper hos sådana fenomen man är intresserad av att studera.²³ Kvalitativ intervju är särskilt lämpad för att ge insikt i individens egna tankar, känslor och erfarenheter. Intervju kan användas som huvudmetod för insamlandet av information, men också som komplement till annat insamlat forskningsmaterial. Intervjun kan bestå av strukturerade frågor och svarskategorier, eller av upplysningar som samlats in på ett mer informellt sätt.²⁴

1.4.2 Teori – kunskap, problem och föremål

Socialkonstruktivismen försöker ge ett svar på frågan om hur den sociala omgivningen påverkar individens kunskap. Eftersom individen får kunskap genom språkliga begrepp och att språket är något socialt blir vår kunskap socialt konstruerad. Språket har som förutsättning att det finns minst två människor som samspelar med varandra. En annan faktor som påverkar kunskapen är tidsandan som för tillfället existerar i samhället. Genom

²⁰ Åsberg, Rodney. 2001. Det finns inga kvaliativa metoder – och inga kvantitativa heller för den delen. s. 171.

²¹ Dahlen, Monica, Intervju som metod. 2015, s. 14.

²² Åsberg, Rodney. 2001. Det finns inga kvaliativa metoder – och inga kvantitativa heller för den delen. s. 174-177.

²³ Åsberg, Rodney. 2001. Det finns inga kvaliativa metoder – och inga kvantitativa heller för den delen. s. 172-174.

²⁴ Dahlen, Monica, Intervju som metod. 2015, s. 14-16.

teknologin får individen kunskap om de minsta detaljerna i naturen, och även teknologin är socialt skapad. Utan tillgång till teknologi, skulle det inte finnas möjlighet att studera molekyler, vilket medför att kunskapen till stor del formas av teknikens möjligheter och även dess begränsningar. Inom traditionell kunskapsteori tror man att kunskapen är objektiv, och sociala faktorer tas bara i beaktning när man söker en förklaring på fel och brister i tänkandet. Det som är sant förklaras därmed av sig själv, eftersom det är sant. Bara när man vet att något är falskt, finns det plats för det sociala. Socialkonstruktivismen väljer att fokusera på hur kunskap har tillkommit istället för om den är sann, vilket gäller för all kunskap oavsett om den är sann eller falsk. All kunskap är konstruerad socialt, och därför kan den inte spegla sitt föremål på ett objektivt sätt.²⁵ Utformningen av ett föremål blir följden av en rad sådana sociala processer genom vilka resultatet blir att de har fått sin nuvarande form. Det innebär att det finns tydlig grund för att de skulle se ut just så. Det är därmed konstruerade på ett avsiktligt och bestämt sätt. På så sätt blir de ett uttryck för dessa sociala konstruktioner.²⁶ Professor Michael Tholander menar att socialkonstruktivisten studerar hur olika konstruktioner används, uppkommer, förändras och upphör, istället för att söka efter legitima skäl till att kunna tro på dessa konstruktioner. Vidare sätter den sanningen inom parantes. Sanningen är viktig, men det finns anledning att avhålla sig ifrån att använda sig av spontana reaktioner som sanning. Slutligen menar han att socialkonstruktivisten inte förnekar att det existerar en objektiv, materiell värld med orsaksbundna relationer. Precis som med sanningen, så är det en fråga som inte behöver utredas eller diskuteras. Istället analyserar man hur människor tillsammans skapar, tillrättalägger och gör världen begriplig.²⁷

*”At the moment it is important to emphasize that the relationship between man, the producer, and the social world, his product, is and remains a dialectical one. That is, man (not, of course, in isolation but in his collectivities) and his social world interact with each other.”*²⁸

Enligt socialkonstruktivismen kan definitionen av ett problem ses som ett fenomen som omfattas av nödvändiga element; det är existerande, det skall vara skadligt och det finns en potentiell lösning. Ett problem är därmed en kollektiv definitionsprocess, där det

²⁵ Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s. 29-30.

²⁶ Ibid. s. 57.

²⁷ Tholander, Michael. 2006. Socialkonstruktivismen som myt; Pedagogisk forskning i Sverige, s. 220-221.

²⁸ Luckman, T, Berger, P, The social construction of reality. 1966. s. 78.

konstrueras till att vara existerande, skadligt och med en möjlig åtgärd. Enligt socialkonstruktivisten är frågan om problemet existerar oberoende av hur vi definierar det omöjlig att besvara, och rentav meningslös. Eftersom studerandet av konstruktionsprocesser är det som blir relevant, spelar det ingen roll om problemet skulle existera oberoende av dessa konstruktionsprocesser. Med andra ord kan problemet identifieras och hanteras oberoende av dess existens. Problemet är enligt socialkonstruktivisten föränderligt och förklaras i förhållande till sin omgivning, och till de socialt bestämda normer som anger det moraliskt riktiga och vad som är normalt. Ett specifikt problem kan därför betraktas olika i olika samhällen. Samma problem kan på detta sätt verka utslitet och ointressant i en tid, men desto mer oroväckande i en annan.²⁹

Vidare bör betonas att socialkonstruktivismen präglas av förvirring av begreppen och precisionen av vad det egentligen är brister ofta. Innebörden blir att det är otydligt vad det är som konstrueras, och vad det innebär att någonting är konstruerat. Socialkonstruktivismen ger upphov till tankeglidning, vilket gör det svårt att veta hur man skall få stopp på den. Risken blir att man hamnar i en mer radikal och idealistisk position där vår fysiska värld endast blir existerande genom kunskapen människan har om den.³⁰

Sammanfattningsvis kan sägas att det inte finns någon existerande beskrivning av social konstruktionism som är av väsentlig betydelse för alla författare och som går att förbinda med det sociala konstruktionsperspektivet. Olika författare kan ha ett antal idéer som är gemensamma, men egentligen finns det ingen gemensam nämnare, som gör att de alla går att identifiera.³¹ Några grundantaganden som dock går att säga att de har gemensamt är att de har en kritisk hållning till det som tas för givet, att kunskap är något historiskt och att den är kulturellt specifik, och att den genom sociala processer blir varaktig. Slutligen kan också sägas att de delar antagandet att kunskap och sociala handlingar går hand i hand. Det är människan som konstruerar kunskapen genom samspelet med varandra, vilket får innebörden att kunskapen blir varaktig genom sociala processer. Språket blir därmed av stor betydelse att studera för den sociala konstruktivismen. Det är genom språket i samspelet mellan människor, som kunskapsversioner konstrueras och omkonstrueras. Det sätt vi accepterar världen på, blir där med en konsekvens av det ständigt pågående samspelet mellan människor. Människans vardagsliv formar dennes

²⁹ Meeuwisse, A & Swärd, H, Perspektiv på sociala problem. 2013. s. 131-135.

³⁰ Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s. 103-109.

³¹ Burr, Vivien, Social constructionism. 2003, s. 2.

verklighetsuppfattning.³² Socialkonstruktivismens utgångspunkt är att avslöja något som i betraktarens ögon ter sig naturligt, men som faktiskt inte är det. Om man skrapar på den naturliga ytan döljer där sig en social påverkan, som är så komplicerad, att det kan vara svårt att få ögonen på den. Ballongen används ibland som en metafor för den kunskap vi besitter. Vi blåser upp ballongen inifrån med hjälp av språket, begrepp, vårt sociala liv och teknologin. Ballongen kommer förmodligen att bli större, men det som finns utanför ballongen kommer vi aldrig att bli medvetna om, utan att kunskapen förstås eller påverkas av det som existerar inuti vår ballong.³³

1.4.3 Material

Till en början har insamlandet av material till studien skett i linje med vad Sandgren förespråkar, vilket innebär att urskilja, insamla, bedöma värdet av, dokumentera och utnyttja materialet. Sandgren poängterar vikten av att endast välja ut material för ämnet som skall behandlas. I enlighet med rättskällehierarkin tar sökandet efter material sin början i EU-rätten.³⁴ EU-rätten rankas högre än nationell rätt, vilket innebär att en medlemsstat inte kan tillämpa en regel på nationell nivå om den är stridande mot EU-rätten.³⁵ Uppsatsen har där med tagit utgångspunkt i EU-rätten, vilken är bestående av primärrätt och sekundärrätt. Primärrätten består av de fördrag som utgör grunden inom Europeiska Unionen. Fördraget om europeiska unionens funktionssätt har använts i syfte att få inblick i EU:s regler rörande idrott. EU-domstolens (tidigare EG-domstolen) uppgift är att säkerställa att tolkning och tillämpning av reglerna sker i enlighet med fördragen. Domarna C-415/93 Bosman och C-36/74 Walrave & Koch har där med valts ut för ytterligare vägledning i vilka krav EU ställer på idrotten.³⁶ Meddelanden från olika EU-institutioner uttrycker politiska ståndpunkter vilka inte är bindande dokument. Vitbok om idrott fyller därmed en vägledande funktion i hur medlemsstaterna skall agera i idrottsfrågor.³⁷ Sökandet efter material har fortsatt i brottsbalk (1962:700), vilken ger insyn i vad lagen säger om att bruka våld eller tillföra annan skada. Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform har också studerats eftersom idrottens normsystem bygger på föreningsrätten. Vidare har regeringens proposition 1993/94:130

³² Angelöw, Bosse, Introduktion till socialpsykologi. 2000, s. 53-55.

³³ Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s.30- 57.

³⁴ Sandgren, Claes, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation, s.33-34.

³⁵ EU-domstolen, dom 6/64 Costa mot E.N.E.L.

³⁶ Bernitz, Ulf (red.), Finna rätt: juristens källmaterial och arbetsmetoder. 2014. s. 64-65.

³⁷ Hettne, J., Eriksson, Otken I. EU legal methodology. Theory and impact in Swedish law. 2011. s. 46-47.

till lagen studerats för att få en djupare insikt i hur lagen är tänkt att tillämpas. Regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet har varit behjälplig vid studerandet av det politiska arbetet med jämställdheten. Propositioner är till stor hjälp vid lagtolkning, och kan klassas som de förarbeten som är av mest vikt.³⁸ I Statens offentliga utredningar samlas betänkanden som innehåller resultat från utredningar från sekretariat i en kommitté, och även lagförslag.³⁹ För ytterligare fördjupad kunskap har SOU 1988:7 om legalitetsprincipen och allmänna grunder för ansvarsfrihet studerats. Avgöranden från Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen, så kallade prejudikat, är också av central betydelse vid tolkning av lagregler. Eftersom det i ämnet råder brist på domar från högre instanser har tingsrätts- och hovrättsavgöranden valts ut och använts för att få inblick i hur domstolarna resonerar i situationer rörande idrottsvåld. Något som därmed blir viktigt att nämna är att dessa inte är prejudicerande.⁴⁰ Utöver detta har regeringens skrivelse 2002/03:140 jämt och ständigt, syftat till att ge ytterligare kunskap i det politiska arbetet med jämställdheten. Den juridiska litteraturen fungerar som kompletterande rättskälla, och relevanta avhandlingar har tjänat syftet att visa tidigare forskning som bedrivits inom ämnet.⁴¹

För att vidare kunna möjliggöra en utredning av ishockeyns eget regelverk har andra regler varit tvungna att tas i beaktning. Med idrottsjuridik avses en frågeställning inom ett traditionellt juridiskt sakområde satt i ett sammanhang av idrottslig karaktär. Varje idrott som på ett nationellt plan organiseras genom specialidrottsförbund har ett regelverk som är specifikt för just den idrotten, som består av utövanderegler, reglementen, tävlingsbestämmelser, anvisningar och föreskrifter. Det nationella regelverket är underkastat internationella regelverk för respektive sport. RF:s stadgar har varit till stor hjälp då den för idrotten kan jämföras med Sveriges grundlag.⁴² Utöver dessa stadgar har IIHF:s stadgar, officiella spelregler, SIF:s tävlingsbestämmelser och SIF:s officiella regelbok studerats, för att få mer detaljerad kunskap om regelverket och hur det normeras. Slutligen har även litteratur och elektroniska källor använts. Märk väl, att ingen av dessa källor tillhör rättskällehierarkin, men är av vikt för att kunna genomföra en mer nyanserad analys.

³⁸ Bernitz, Ulf (red.), *Finna rätt: juristens källmaterial och arbetsmetoder*. 2014. s. 114.

³⁹ *Ibid.* s. 117-118.

⁴⁰ Bernitz, Ulf (red.), *Finna rätt: juristens källmaterial och arbetsmetoder*. 2014. s. 31.

⁴¹ *Ibid.* s. 185.

⁴² Malmsten, K & Pallin, C, *Idrottens föreningsrätt*. 2005. s. 13.

För att sedan få möjligheten till ytterligare stöd till slutsatser genomfördes en semistrukturerad intervju, där kvalitativa egenskaper hos individen har undersökts. Intervjun genomfördes med en tillhörande intervjuguide, vilket innebär att frågorna som intervjun baseras på är i förväg utformade och inriktade mot ett specifikt ämne.⁴³ Forskningen får endast göras om personen i fråga samtycker till den forskning som avser denne vilket innebär att samtycke från informanten införskaffades innan intervjun. Informanten informerades om all relevant fakta rörande forskningen, tillvägagångssätt samt godkännande av medverkan i studien och att denne informerades om eventuell inspelning av samtal.⁴⁴ Eftersom möjlighet inte fanns att möta informanten på plats, genomfördes samtalet via telefon. Samtalet som varade i 15 minuter spelades sedan in. De frågor som intervjun baserades på behandlade upprättandet av ishockeyns regelverk, hur jämställdheten inom regelverket ser ut samt informantens syn på jämställdheten inom regelverket. Urvalet av informant baserades på dennes yrke och därmed kunskap om regelverket. Materialet från intervjun transkriberades sedan i princip i sin helhet, vilket innebär ett återgående till inspelningar för att klargöra vad informanten sagt under intervjun. Uttalanden som informanten gjorde vid sina tolkningar av förhållandena inom regelverket har sedan använts som citat.⁴⁵ Forskning av kvalitativ art bör omfattas av både reliabilitet och validitet. Den utvalda informanten är relevant för vad som avses att studeras i studien. Dock kan tilläggas att om möjligheten hade funnits att genomföra intervjun med flera olika informanter med olika roller inom ishockeyn hade reliabiliteten av materialet kunnat stärkas.⁴⁶

Vidare har litteratur från författare inom ämnet varit till stor hjälp för att få ett bättre grepp om socialkonstruktivismen som teori. Dels för att få en bättre inblick i dess innebörd som begrepp, men också hur den kan appliceras på frågor som rör jämställdheten och de begrepp som ofta används inom diskurser av sådan karaktär. Litteraturen har även tjänat sitt syfte väl genom att klargöra hur ett problem kan betraktas och hanteras med hjälp av teorin men också vilka problem man kan stöta på vid användandet av den.

⁴³ Dalen, Monica, Intervju som metod. 2015, s. 34.

⁴⁴ Dalen, Monica, Intervju som metod. 2015 s. 25.

⁴⁵ Ibid. s. 70-73.

⁴⁶ Ibid. s 115.

2 Tidigare forskning

Detta kapitel har för avsikt att presentera tidigare forskning inom områdena ishockey, jämställdhet och hur olika begrepp är sociala konstruktioner. Tidigare forskning som specifikt rör jämställdheten inom ishockeyn finns inte att tillgå i någon större utsträckning vilket medför att granskningen utvidgas något genom att forskning inom idrott och jämställdhet som är relevant i det här sammanhanget tas upp.

Studierna visar att det finns olika diskurser som formar idrottsrörelsens jämställdhet, vilket innebär att jämställdheten blir varierande beroende på vilken diskurs som används. Jämställdheten inom idrotten konstrueras i komplexa sammanhang. Det finns flera olika betydelser av jämställdhet som är samstämmiga, och när man försöker uttrycka dessa betydelser blir de produkter av olika diskurser. Jämställdhetsproblemet kan också förstås av ett ointresse och en okunskap.⁴⁷ Arbetet med jämställdheten kan även sägas iscensätta kvinnligt och manligt, eller den manliga och kvinnliga subjektiviteten. Jämställdheten sammanför, men den är också åtskiljande. Grunden för åtskiljandet är föreställningar om kvinnor och mäns förhållande till varandra som motsatser vilket härstammar från heterosexuell normalitet. Jämställdheten inom idrotten har knutit en inre identitet som utgör det legitima och en yttre kropp som blir en markör för individens identitet.⁴⁸

Vidare initierar staten satsningar inom idrotten, och Handslaget var en sådan satsning på barn- och ungdomsidrott. Det specifika målet i satsningen var flickor, och ingen annan grupp blev så tydligt utpekade som dessa flickor.⁴⁹ Könrelaterade satsningar som den här definierar specifika grupper, vilket har betydelse för maktutövningen, då sådana definitioner förmedlar en ”sanning” om dessa grupper. Dessa satsningar kan leda till idéer om de flickor som har identifierats i en specifik målgrupp och den idrott de har valt att utöva. Det innebär att staten finner ett behov av att inrätta specifika åtgärder för flickor, som kanske inte egentligen är nödvändiga.⁵⁰ Genom att personer indelas i grupper blir de ett mål för maktutövning, och får lära sig att acceptera att de placeras som underordnade

⁴⁷ Kempe-Bergman, Matthis. 2014. Man talar om jämställd idrott – om jämställdhetssamtal med manliga idrottsledare och förutsättningar för jämställd idrott. Diss., Stockholm: Gymnastik och idrottshögskolan, s. 177-184.

⁴⁸ Larsson, Håkan. 2001. Iscensättningen av kön i idrott – en nutidshistoria om idrottsmannen och idrottskvinnan. Diss., Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm, s. 266.

⁴⁹ Svender, Jenny. 2012. Så gör(s) idrottande flickor: iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten. Diss., Stockholm: Stockholms universitet, s. 20-21.

⁵⁰ Svender, Jenny. 2012. Så gör(s) idrottande flickor: iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten. Diss., Stockholm: Stockholms universitet, s. 6.

inom idrottskontexten. Idrottsindustrin formar femininitet, maskulinitet och fysikalitet och är beroende av idrottare som går att marknadsföra. Därför måste underordnade grupper omvandla sig själva till att bli attraktiva att marknadsföra. Dessa grupper måste därför utmana dominerande värderingar och normer för att passa in i elitidrotten.⁵¹

Sammanfattningsvis kan sägas att studierna pekar på att jämställdhetsarbetet kan beskrivas som framgångsrikt, och att fler kvinnor har fått tillträde till idrottsrörelsen och mer inflytande över den. Diskussioner om jämställdhet bör vara grundade i mer mångfacetterade bilder av män eftersom de är olika i olika avseenden och detta har en påverkan på hur de praktiserar jämställd idrott och jämställdhetsarbetet bör i viss mån anpassas till detta. Vidare pekar studierna på att om personerna som har ansvaret för arbetet med jämställdheten är ointresserade eller inte har kunskap blir det svårt att förverkliga målen.⁵² Idrotten är ett maskulint och konstruerat ämne där jämställdhetspolitiken kan ses som en apparat som producerar och reglerar könsskillnader.⁵³ Idrottsrörelsen bör därför vara självkritiska och ifrågasätta de normer som dominerar, vilket innebär att strukturer, normer och processer som marginaliserar inte skall få vara ostörda. Om fokus ligger på att kön är något naturligt istället för något som konstrueras blir arbetet med förändringar mer svårarbetat och då förändras inte de strukturer, processer och normer som förorsakar den här typen av normalisering. Därför blir det viktigt hur vi talar om, organiserar och iscensätter kön. Utgångspunkten bör vara föränderligheten i diskurser, social ordning och kategorisering.⁵⁴ Det sätt vi uppfattar mannen och kvinnan på kan medföra en påverkan på de strukturella förutsättningar som finns för sporten, vilket sedan kan påverka individens möjligheter inom sporten. Först när man väljer att gå utanför boxen och de gränser som anses normala när man talar om kvinnligt och manligt, blir innebörden av begreppen föränderliga.⁵⁵

⁵¹ Wickman, Kim. 2008. Bending mainstream definitions of sport, gender and ability. Diss., Umeå universitet, s. 54-55.

⁵² Kempe-Bergman, Matthis. 2014. Man talar om jämställd idrott – om jämställdhetssamtal med manliga idrottsledare och förutsättningar för jämställd idrott. Diss., Stockholm: Gymnastik och idrottshögskolan, s. 177-184.

⁵³ Larsson, Håkan. 2001. Iscensättningen av kön i idrott – en nutidshistoria om idrottsmannen och idrottskvinnan. Diss., Lärarhögskolan i Stockholm, (abstract).

⁵⁴ Svender, Jenny. 2012. Så gör(s) idrottande flickor: iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten. Diss., Stockholms universitet, 2012, s. 146-147.

⁵⁵ Gilenstam, Kajsa. 2009. Gender and physiology in ice hockey – a multidimensional study. Diss., Umeå universitet, s. 9.

Det finns även ett flertal avhandlingar som behandlar olika aspekter av svensk ishockey, men ingen av dem berör det aktuella ämnesområdet i uppsatsen.⁵⁶

3 Ishockeyns uppbyggnad och regelverk

3.1 EU och Idrotten

EU ställer krav på reglerna inom idrotten och år 1974 när Walrave-domen kom framkom det att idrott av både professionell och semiprofessionell karaktär skall omfattas av EU-rätten.⁵⁷ Tillämpningen av EU-rätten utökades sedan genom Bosman-domen år 1995. Innebörden av domen blev att alla regler inom idrotten skulle underkastas EU-rättens krav, och begränsades inte längre till rätten till fri rörlighet för tjänster och arbetstagare, utan också till EU:s konkurrensregler.⁵⁸ Utöver detta skall EU ha behörighet att genomföra åtgärder i syfte att samordna, komplettera eller stödja medlemsländernas egna åtgärder i frågor rörande idrott.⁵⁹ Närmare bestämmelser rörande idrottspolitik är att EU skall vara bidragande till främjandet av idrottsfrågor, med beaktande av idrottens specifika karaktär, deras struktur som är uppbyggd på frivilliga insatser, och deras funktion av social och pedagogisk karaktär. Målet är att främja rättvisa och öppenhet i tävlingar i idrottssammanhang. Utöver detta vill man främja samarbetet mellan de organisationer och myndigheter som har ansvar för idrotten, samt att skydda idrottsutövarnas moraliska och fysiska integritet.⁶⁰ Medlemsstaterna och idrottsorganisationerna är trots det de som skall ha det huvudsakliga ansvaret för ärenden rörande idrottsvärlden, där även idrottsförbunden har en central plats. Idrottsorganisationerna har ansvar för organiseringen och främjandet av idrottsgrenarna, och att se till att dessa överensstämmer med nationell lagstiftning samt EU:s lagstiftning.⁶¹

⁵⁶ Stark, Tobias. 2010. Folkhemmet på is: ishockey, modernisering och nationell identitet i Sverige 1920-1972. Diss., Växjö: Linnéuniversitetet. Fahlén, Josef. 2006. Structures beyond the frameworks of the rink: on organization in Swedish ice hockey. Diss., Umeå universitet. Fahlström, Per Göran. 2001. Ishockeycoacher: en studie om rekrytering, arbete och ledarstil. Diss., Umeå universitet. Backman, Jyri. 2012. I skuggan av NHL: en organisationsstudie av svensk och finsk elitishockey. Licentiatavhandling. Göteborgs universitet.

⁵⁷ EU-domstolen C-36/74 Walrave & Koch.

⁵⁸ EU-domstolen C-415/93 Bosman.

⁵⁹ Fördraget om europeiska unionens funktionssätt av 26 Oktober 2012/C 326/01. EUT C 326/47-199 (konsoliderad version) art. 6, e.

⁶⁰ Fördraget om europeiska unionens funktionssätt av 26 Oktober 2012/C 326/01. EUT C 326/47-199 (konsoliderad version) art. 165.

⁶¹ KOM (2007) 391. Vitbok om idrott. s. 2.

3.2 Ishockeyns organisation

I Sverige har självbestämmanderätten alltid varit av vikt för idrottsrörelsen. Denna rätt tar sig uttryck genom regeringsformen, som tillförsäkrar föreningsfrihet. Det vill säga rätten att sammansluta sig med andra för enskilda eller allmänna syften.⁶² Föreningsrätten är en av de viktigaste delarna inom idrottens normsystem. Inom idrottsrörelsen bygger strukturen på föreningsrätten, och RF:s stadgar kan sägas utgöra idrottens egen grundlag, och därmed blir den av avsevärt stor betydelse. Utöver detta tillkommer specialidrottsförbunden och medlemsföreningarnas egna stadgar.⁶³ Strukturen inom idrotten kan liknas vid en pyramid.⁶⁴ Inom pyramiden är RF den svenska idrottens samlade organisation, som har till uppgift att företräda, stödja och slutligen leda rörelsen i de frågor som är gemensamma, både nationellt och internationellt.⁶⁵ RF existerar som en ideell förening, som består av Specialidrottsförbund som i sin tur har tillhörande IF. Det vill säga föreningar som bedriver idrottsverksamhet. Genom medlemskapet i SF blir IF automatiskt ansluten till SF. Distriktsidrottsförbunden bedriver för SF:s räkning den regionala verksamheten och SF har sin verksamhet organiserad i specialdistriktsidrottsförbund.⁶⁶ Ett medlemskap i en IF medför automatiskt genom medlemskapet att föreningens stadgar accepteras, och att individen accepterar att verka för de ändamål föreningen har. Utöver detta accepteras även regelverken från de överordnade idrottsförbunden. Medlemskapet medför att ett avtal ingås mellan parterna.⁶⁷

3.3 Internationella och nationella ishockeyförbundet

IIHF är ansvarig för den internationella ishockeyn. I organisationen är det den allmänna kongressen som är det högst beslutande organet som tar beslut om regler, stadgar och förordningar. De utser också styrelse och ordförande. Styrelsen är det högsta beslutande organet i förbundet.⁶⁸ IIHF består av medlemsländer som känner ett behov av kodade regler baserade på sportslighet, oavsett plats för eller nivå av spel. Reglerna avser att främja kompetens och utövande av idrott i en säker miljö.⁶⁹ De nationella reglerna är underkastade de internationella reglerna för varje sport, vilket innebär att SIF:s regler står

⁶² Kap 2, 1§, 5. p, Regeringsformen.

⁶³ Malmsten, K & Pallin, C, Idrottens föreningsrätt. 2005. s. 13.

⁶⁴ Lindholm, Johan, Idrottsjurik. 2014. s. 61.

⁶⁵ Sveriges riks-idrottsförbund. 2017. Startsidea.

⁶⁶ 2 kap, 1-2 §§ Sveriges riks-idrottsförbund stadgar.

⁶⁷ Backman, Jyri, Idrottsjuridik – en introduktion. 2008, s. 26.

⁶⁸ Internationella ishockeyförbundet. 2017. The IIHF.

⁶⁹ Internationella ishockeyförbundet. 2014. Internationella ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, s. 12.

under IIHF:s regler i ishockey.⁷⁰ Svenska ishockeyförbundet är med i RF och IIHF, och har totalt 22 DF.⁷¹ Beslutande organ i SIF är förbundsmötet, extra förbundsmöte och förbundsstyrelsen, samt de nämnder som är utvalda av denna.⁷² SIF är ansvariga för svensk ishockey och ishockeyn som organisation och de ansvarar även för de tävlingsregler för ishockey som gäller inom Sverige.⁷³ Elitklubbarna inom damhockey i Sverige har även en riksorganisation kallad SDHL som ansvarar för att samordna klubbar, engagerade partners och att samordna resurser.⁷⁴ Motsvarande riksorganisation för herrar är SHL. Aktieägarna i bolagen är de klubbar som spelar i dessa organisationer.⁷⁵

3.4 Indelning av de idrottsliga normerna

När det kommer till ishockey finns det inte någon allmänt accepterad modell för hur normerna skall delas in men det finns ändå fyra huvudsakliga drag som går att identifiera. För det första är det organisatoriska regler om förhållandet mellan de olika aktörerna och hur tvister mellan dem skall lösas. För det andra är det spelreglerna som bestämmer hur idrotten skall utövas och hur den skall definieras. För det tredje är det tävlingsreglerna som avser att komplettera spelreglerna genom att ange de förutsättningar som finns för respektive idrott. Slutligen är det bestraffningsreglerna som anger förutsättningarna och formen för att ålägga straff för brott mot reglerna.⁷⁶

3.5 SIF:s tävlingsregler

Med tävlingsregler avses tävlingsbestämmelser, officiell regelbok, seriebestämmelser, regelbok för anläggningar, reglementen, anvisningar och föreskrifter.⁷⁷ Ledare, föreningen som sådan, spelare och funktionärer har skyldighet att se till att de tillgodogör sig dessa tävlingsregler när de väljer att delta i en match. Det finns möjlighet att om särskilda skäl föreligger få dispens från tävlingsreglerna, men detta skall i sådana fall göras skriftligt och åtföljas av avgift.⁷⁸ Inom idrotten tillmäts tävlingsreglerna inom sporten stor vikt vid skadeståndssituationer eftersom dessa syftar till att förhindra skador hos de som deltar i sporten. Tävlingsreglerna anses vara säkerhetsföreskrifter och reglerar

⁷⁰ Malmsten, K & Pallin, C, Idrottens föreningsrätt. 2005. s. 13.

⁷¹ Swehockey. 2017. Om Svenska ishockeyförbundet.

⁷² 1 kap. 4 § Stadgar för Svenska ishockeyförbundet reviderad 17 juni 2017.

⁷³ Svenska ishockeyförbundets tävlingsbestämmelser 2016/2017, s. 6.

⁷⁴ Svenska damhockeyligan. 2017. Om SDHL.

⁷⁵ Svenska hockeyligan. 2017. Om SHL.

⁷⁶ Lindholm, Johan, Idrottsjurik. 2014. s. 63.

⁷⁷ 1 kap, 1-3 §§, Svenska ishockeyförbundets tävlingsbestämmelser 2016/2017.

⁷⁸ 1 kap, 1§, Svenska ishockeyförbundets tävlingsbestämmelser 2016/2017.

därmed sanktionerna. Enkelt kan sägas att de har tillkommit för att skydda deltagarna i sporten från skador. Det innebär att det är domarna som bär skyldigheten för att se till att en match spelas enligt reglerna. De omfattande reglerna inom respektive sport beskriver ingående hur överträdelser av reglerna skall dömas och den fysiska kontakten skall vara tillåten inom rimliga gränser. Dessa bestämmelser är inte bindande för domstol, men de utgör en betydande grund när bedömningen görs om den som vållar skadan har handlat vårdslöst.⁷⁹ Seriebestämmelserna i sin tur klargör reglerna vid specifika serier eller turneringars genomförande, och den officiella regelboken klargör de regler som gäller för alla matcher inom svensk ishockey, vilket innebär både tävlingsmatcher och träningsmatcher.⁸⁰

3.6 Svenska ishockeyförbundets officiella regelbok

Grunden för SIF:s officiella regelbok utgörs av IIHF:s regelbok, vilket gör att en stor del av materialet som går att finna i dessa är mycket likt, även om det skiljer sig åt i vissa delar. Regelboken används för tolkning av regler i spelet, och för tolkningar av mer specifika situationer används Casebook som ett komplement.⁸¹ De spelregler som anges i regelboken är fastställda av förbundsstyrelsen. Alla som deltar i en ishockeymatch har en skyldighet att se till att de har kunskap om spelreglerna som finns i regelboken, och har man inte tagit del av regelverket innebär det inte att man fräntas ansvar.⁸² Det är först i regelboken som är gällande för både damhockey och herrhockey som det går att urskilja tydliga skillnader.⁸³

Illegal hits, vilka inte är tillåtna inom damhockey, innebär att man kroppstacklar en motståndare på ett sådant sätt att det är tillåtet enligt spelreglerna i övrigt, men att den genomförs under en sådan match då det inte är tillåtet. Spelarna har däremot tillåtelse att trycka på och luta sig emot varandra med syfte att ta pucken i besittning, så länge man inte knuffar, trycker eller försöker låsa fast motståndaren i sargen. En spelare som står still på isen har rätt till sin spelyta, och därför har motståndaren alltid ansvar för att se till att kroppskontakt undviks.⁸⁴ ”Open ice hits” innebär tacklingar rakt framifrån och

⁷⁹ Backman, Jyri, *Idrottsjuridik – en introduktion*. s. 105-106.

⁸⁰ 1 kap, 2-3 §§, Svenska ishockeyförbundets tävlingsbestämmelser 2016/2017.

⁸¹ Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, s. 2.

⁸² Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, regel 1, s. 16.

⁸³ Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, s. 3.

⁸⁴ Internationella ishockeyförbundet. 2014. Internationella ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, regel 169, s. 96. Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018, regel 169, s. 116.

tacklingar i nittio grader, vilket inte heller är tillåtet. Något generellt tacklingsförbud råder dock inte, eftersom fysiskt spel med närkamper är vanligt förekommande inom damhockey och tuff kroppskontakt vid åkning i samma riktning och spel mot puck är tillåtet. Det fysiska spelet används för att kunna styra ut och vinkla bort motståndarna och på så sätt kunna vinna pucken i samma åkriktning. Fokus blir därför inte på att förstöra spelet och köra över motståndare. Ljuset hamnar istället på de spelare som är duktiga skridskoåkare och puckstarka.⁸⁵ Alla kvinnor måste dessutom ha heltäckande ansiktsskydd, medan detta krav för männen endast riktar sig till män som är J18 eller yngre.⁸⁶ Slutligen skiljer sig reglerna åt vid deltagande i match. En damishockeyspelare har möjlighet att delta i herrarnas matcher, men herrspelare ges inte samma möjlighet att delta i en damhockeymatch.⁸⁷

4 Samhälleliga regler relevanta för idrotten

4.1 Idrottens rättsliga särart

Ur föreningsfriheten kan enligt vissa rätten till självbestämmande utläsas, vilket innebär att normerna som etableras inom idrottsrörelsen skall hållas undan från rättslig inblandning.⁸⁸ Tvister inom idrotten har ansetts vara förbehållen själva idrottsrörelsen som organisation och är därmed inte lämpliga att prövas av domstol. Inriktningen som idrottsrörelsen präglas av och inslaget av personlighet som föreligger medför att domstolsprövning inte är den lämpligaste lösningen. Trots detta kan förhållanden i enskilda situationer granskas utifrån rättsliga normer som inte alltid överensstämmer med idrottens egna normer.⁸⁹ Det kan vara svårt att tillämpa straffrättsliga och skadeståndsrättsliga regler på skador som uppstår i samband med idrottslig verksamhet. Att idrotten i högre utsträckning förenas med skaderisker och medvetenheten i samband med deltagande i idrotten talar för att regler rörande ansvar skall tillämpas mer sparsamt i anslutning till idrotten. Idrotten sägs dessutom ha egenskaper som är positiva för samhället och som står över de negativa effekterna. Vållar en idrottsutövare en motståndare skada, kan det leda till skadeståndsansvar och straffrättsliga påföljder och flera av de frågor som berör ansvar av skadeståndsrättslig karaktär är också av intresse inom straffrätten. Avsnittet fokuserar på kvalificerat idrottsvåld, vilket innebär sådana

⁸⁵ Swehockey. 2014. Kroppstacklingar inom damishockey, 2014-2018 (hämtad 2017-08-31).

⁸⁶ Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets officiella regelbok 2014-2018, regel 31.

⁸⁷ Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets officiella regelbok 2014-2018, regel 2.

⁸⁸ Lindholm, Johan, *Idrottsjurik*. 2014. s. 39.

⁸⁹ Högsta domstolen, NJA 2001, s. 511.

gärningar inom idrotten i anslutning till våld mot person som är straffbelagda.⁹⁰

4.2 EU och straffrätten

Rättsfrågan är en fråga som är viktig för varje land inom Europeiska Unionen. Vad som är kriminellt, vilka straffen skall vara och hur man bekämpar brottsligheten ser olika ut i olika medlemsländer. Det straffrättsliga och polisiära samarbetet är därmed begränsat till brott som länderna har problem med att hantera på egen hand.⁹¹ Tyngdpunkten ligger på åtgärder mot gränsöverskridande grövre brottslighet. De brott som inte faller inom ramen för grov, gränsöverskridande brottslighet blir en fråga för medlemslandet.⁹²

4.3 Svensk straffrätt

I svensk straffrätt tillämpas legalitetsprincipen, eller ”nulla poena sine lege” som den också ofta omnämns som betyder inget straff utan lag. Enligt principen skall det finnas stöd i lag eller annan författning, för att en handling skall kunna leda till påföljder av straffrättslig karaktär.⁹³ För att en handling skall utgöra ett brott skall den finnas beskriven i brottsbalken eller annan författning för vilken det finns ett föreskrivet straff. För att betraktas som ett brott, skall handlingen dessutom begås uppsåtligen, vilket innebär att den begås med vett och vilja.⁹⁴ I Sverige finns det tre olika former av uppsåt. Den vanligaste formen av uppsåt är direkt uppsåt, som innebär ett krav på att gärningsmannen hade total insikt om de föreliggande omständigheter som ligger till grund för gärningsmomentet, och som eftersträvade ett brottsligt resultat. En annan form av uppsåt är indirekt uppsåt. Indirekt uppsåt innefattar också ett krav på att gärningsmannen hade vetskap om gärningsmoment eller de föreliggande omständigheterna. Vid indirekt uppsåt är dock inte det brottsliga resultatet eftersträvat på samma sätt som vid direkt uppsåt, men gärningsmannen skall ändå ha uppfattat det som nödvändigt förbundet med ett annat resultat som han strävade efter. Den tredje formen av uppsåt kallas för eventuellt uppsåt och innebär existensen av en viss omständighet som utgör ett gärningsmoment, där resultatet är för gärningsmannen ovisst men ändå möjligt. Förhållandena skall vara sådana att man kan utgå från att gärningsmannen skulle ha begått gärningen även om denne hade total insikt i att omständigheten förelåg. Det brottsliga resultatet behöver inte vara något

⁹⁰ Lindholm, Johan, *Idrottsjurik*. 2014, s. 172-191.

⁹¹ Europeiska unionen: *Brott och straff inom EU*, 2017.

⁹² Kjellgren, A & Bernitz, U, *Europarättens grunder*. 2014, s. 436-437.

⁹³ SOU 1988:7, *Om legalitetsprincipen och om allmänna grunder för ansvarsfrihet*, s. 13.

⁹⁴ 1 kap, 1-2§§ Brottsbalken.

som gärningsmannen har strävat efter, och heller inte ha något samband med resultatet som gärningsmannen ville uppnå, men denne skall ändå ha uppfattat det som en följdverkning till den önskade effekten, och omständigheterna skall vara sådana att gärningsmannen hade utfört gärningen även om denne haft vetskap om effekten.⁹⁵

4.4 Culpaansvar

Kravet är inte alltid uppsåt för att en handling skall betraktas som ett brott. Vid vissa tillfällen är det tillräckligt med oaktsamhet, eller ”culpa” som det också omnämns.⁹⁶ Culpaansvaret innefattar skador till följd av uppsåt eller vårdslöshet, och har i princip betydelsen att gärningen skall medföra en risk för oönskade följder.⁹⁷ Förutsättningen för att rekvisiten för culpaansvar skall vara uppfyllda är att gärningsmannen inte har varit tillräckligt aktsam.⁹⁸ Inom skadeståndsrätten har reglerna rörande utomobligatoriska förhållanden historiskt sett skett i nära förbindelse med straffrätten och culparegeln. Ett utomobligatoriskt förhållande existerar mellan en person som har orsakat skada och den som tillfogats skada, utan att det finns ett avtalsförhållande mellan parterna. Culparegeln inriktar sig på person- och saksador och innebär att om den som orsakat skadan handlat med avsikt eller vårdslöshet utgår skadestånd.⁹⁹

4.5 Brott mot liv och hälsa

I brottsbalkens tredje kapitel framkommer det att om man tillfogar en annan människa kroppsskada, sjukdom eller smärta är straffet fängelse. Är brottet ringa blir straffet böter eller fängelse under en kortare period. Skulle brottet anses vara grovt eller synnerligen grovt, kan dock längre fängelsestraff bli aktuellt. När en sådan bedömning görs skall det tas i beaktning om gärningen innebar fara för liv, eller om gärningsmannen annars visat på hänsynslöshet eller råhet. Beaktas bör också om skadorna är bestående.¹⁰⁰ Om man tolkar brottsbeskrivningarna helt enligt ordalagen, sträcker sig kriminaliseringen allt för långt. Därav måste förbehåll finnas för sådana fall som uppfyller rekvisiten enligt brottsbeskrivningen, men som trots detta inte skall utgöra brott.¹⁰¹

⁹⁵ Regeringens proposition 1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m, s. 21.

⁹⁶ Regeringens proposition 1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m, s. 21.

⁹⁷ Ramberg, Christina, Malmströms civilrätt, 24 upplagan, Liber, Stockholm, 2016, s. 312.

⁹⁸ Regeringens proposition 1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m. s. 21-22.

⁹⁹ Backman, Jyri, Idrottsjuridik – en introduktion. 2008, s. 26.

¹⁰⁰ 3 kap, 5-6 §§ Brottsbalken.

¹⁰¹ SOU 1988:7, Om legalitetsprincipen och om allmänna grunder för ansvarsfrihet, s. 39.

Att en gärning stämmer överens med en brottsbeskrivning och att rekvisiten uppsåt eller oaktsamhet är uppfyllda betyder därmed inte automatiskt att gärningen kommer att leda till ansvar. Det innebär att det kan finnas grunder som leder till ansvarsfriande verkan mot det ansvar som brott mot liv och hälsa annars medför. Sådana regler, oavsett om de är skrivna eller oskrivna, brukar ha benämningen ansvarsfrihetsregler.¹⁰² Grunderna för ansvarsfrihet framkommer i brottsbalkens 24 kapitel. En sådan grund är samtycke.¹⁰³ Samtycke är en sådan ansvarsfrihetsgrund som brukar omnämnas som objektiv. Det innebär att den tilltalade inte skall ådömas ansvar, även om han inte hade vetskap om att ansvarsfriande verkan förelåg.¹⁰⁴ Samtycke som grund för ansvarsfrihet har störst betydelse vid brott mot person, och särskilt rörande brott mot liv och hälsa. När det kommer till brott som rubriceras som misshandel är rättsläget rörande ansvarsfrihet vid samtycke något oklart. Om man tillfogar en annan individ smärta eller kroppsskada av ringa grad med dennes samtycke brukar det normalt inte betraktas som straffbart. Är skadan av allvarligare karaktär skall ansvarsfrihet enligt huvudregeln inte inträda. Ansvarsfriheten kan dock sträcka sig även över sådana områden om gärningen har ett godtagbart syfte. Om förseelsen med beaktande av samtliga omständigheter utom det faktum att samtycke förelåg, skulle ha bedömts som ringa, skall gärningsmannen inte dömas till ansvar om motparten samtyckte. Innebörden blir att vid misshandel av normalgraden medför i princip inte ett samtycke ansvarsfrihet, i likhet med grov misshandel som inte heller medför ansvarsfrihet. Dock kan samtycket i dessa fall medföra ett lindrigare straff.¹⁰⁵

För att samtycke skall medföra ansvarsfriande verkan i enskilda fall skall vissa garantier föreligga för att samtycket verkligen skall innebära att individen har gett upp det straffrättsliga skydd som är aktuellt i sådana fall. Genom att dessa garantier föreligger blir samtycket giltigt. Samtycket måste lämnas av någon som är behörig att förfoga över intresset i fråga. Utöver det, måste individen vara kapabel att förstå innebörden av och allvaret med att lämna ett sådant samtycke. Individen skall också ha full insikt i att det är frivilligt. Samtycket skall föreligga vid tillfället då den annars straffbelagda gärningen företas. Rör det sig om gärningar utsträckta i tiden, skall samtycket föreligga under hela den tid som gärningen begås. Samtycket måste inte vara uttalat, utan det räcker med ett

¹⁰² Ibid, s. 39.

¹⁰³ 24 kap, 7§ Brottsbalken.

¹⁰⁴ SOU 1988:7, Om legalitetsprincipen och om allmänna grunder för ansvarsfrihet, s. 39.

¹⁰⁵ Regeringens proposition 1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m, s. 38.

tyst samtycke. Skulle saken komma under rättslig prövning där ett existerande samtycke förnekas, bör det dock finnas något som tyder på att det har förelegat ett samtycke. I idrott godtas dock svårare misshandel än vad som i allmänhet skulle vara acceptabelt endast med hänvisning till samtycke.¹⁰⁶ I sporter som ishockey är det svårt att frånkomma att spelare blir utsatta för både avsiktligt och icke avsiktligt våld. De flesta sporter där våld förekommer, har regler som skall användas som säkerhetsföreskrifter. I dessa sporter är det omöjligt att undvika att det sker personsador.¹⁰⁷

4.6 Rättssystemets syn på idrottsvåldet

Det finns en utbredd uppfattning inom ett flertal länder att regelriktigt våld inom idrotten inte är brottsligt. Det innebär att sådana handlingar inte skall medföra straff om reglerna inom sporten har iakttagits.¹⁰⁸ Samtycke kan alltså delvis förklara varför ansvar inte skall utgå när det kommer till regelriktigt våld, men det är svårare att använda det som ansvarsfriande verkan när det kommer till idrottsvåld som anses vara regelvidrigt. Innebörden blir att en idrottsman inte automatiskt kan anses ha samtyckt till att utsättas för sådana gärningar som är utanför ramen för spelets idé.¹⁰⁹

Det är dock inte så vanligt att våld i idrottssammanhang på elitnivå når rättssystemet i Sverige. Det finns inte några tydliga avgöranden från svenska prejudikatbildande domstolar som kan vara vägledande i fall av gränsdragningsproblematik. Det kan därför förefalla svårt att finna vägledning från domstolar när det kommer till våld inom ishockeyrinken, men det finns svensk underrättspraxis som kan användas för ytterligare tolkning.¹¹⁰ Det har gått ett antal år mellan dessa domar vilket är värt att ta i beaktning, men det finns ändå liknande krav som uppställs för att en enskild händelse skall falla inom en sådan kategori att de rubriceras som brott enligt kapitlet om brott mot liv och hälsa. För det första beaktas om pucken har funnits i närheten av spelaren när den aktuella händelsen inträffade. Om så inte är fallet, kommer man in på nästa krav som handlar om ifall gärningen kan betraktas falla inom spelets idé. Om en spelare tacklar en motståndare när pucken är i närheten, är det för att vinna pucken, vilket är en del av spelets idé. Om pucken inte är i närheten kan således en tackling heller inte anses falla inom spelets idé.

¹⁰⁶ Ibid, 39-40.

¹⁰⁷ SOU 1988:7, Om legalitetsprincipen och om allmänna grunder för ansvarsfrihet, s. 102.

¹⁰⁸ Lindholm, Johan, Idrottsjurik. 2014, s. 195.

¹⁰⁹ Ibid, s. 197.

¹¹⁰ Ibid, s. 198.

Vidare är uppsåt en aspekt som värderas högt vid dessa händelser. Det vill säga om spelaren var fullt medveten om att gärningen skulle orsaka smärta eller skada. Utöver detta tas också i beaktning om spelaren hade för avsikt att tillfoga motståndaren smärta eller skada vid det specifika tillfället. Slutligen beaktas det samtycke som en spelare lämnar när de väljer att delta i en match, och som i sådana fall kan leda till ansvarsfriande verkan. För de fall en gärning faller utanför ramen för hur idrotten skall utföras, men gärningen ändå inte faller utanför spelets idé blir det en fråga om social adekvans. Det innebär att en gärning som normalt hade betraktats som ett brott under vissa omständigheter kan anses vara försvarlig.¹¹¹

När det kommer till idrottsfrämmande våld finns en samstämmig syn om att det inte faller inom ramen för idrottens idé, och skall således också leda till straffrättsligt ansvar. Det innebär att uppsåtliga överträdelser av idrottsregler kan leda till straffrättsligt ansvar. Reglerna om samtycke blir därför utan verkan eftersom en idrottsutövare inte kan samtycka till gärningar som man inte har haft möjlighet att förutse.¹¹²

¹¹¹ Malmö Hovrätt, Mål B 1251-17, Uppsala tingsrätt, DB 679, Svea Tingsrätt, dom 1956-05-26, mål B 76/55, Skellefteå Tingsrätt, dom 1962-03-31, mål B 12/62, Borås Tingsrätt, dom 1976-11-16, mål B 684/76, Skåne och Blekinge Hovrätt, dom 1984-11-13, mål B 936/83, Umeå Tingsrätt, dom 1982-07-06, mål B121/81.

¹¹² Lindholm, Johan, *Idrottsjurik*. 2014, s. 197.

5 Resultat av intervju

Avsnittet presenterar empirin från informanten i frågan rörande jämställdheten i ishockeyns regelverk.

Tomas Thorsbrink har haft en domarkarriär inom Hockeyallsvenskan och har arbetat med att utbilda domare, verkat som domarsupervisor och varit ansvarig för domarna i HA. Nu mer verkar han som domarchef i SIF.

Tomas börjar med att berätta om proceduren för att ta fram regelboken inom ishockey. Han berättar att man inom svensk ishockey har valt att i så lång utsträckning som möjligt följa IIHF:s regelverk, vilket förändras och uppdateras var fjärde år. När det är dags för att uppdatera regelverket meddelar man varje landsförbund, som sedan har möjlighet att komma med förslag till regelförändringar som de sedan skickar tillbaka till IIHF. Förslagen samlas in och genom en kongress har medlemsländerna möjlighet att rösta fram de regler som skall vara gällande. När regelverket sedan har blivit fastslaget kommer det tillbaka till Sverige och bearbetas där av regelutskottet. De i sin tur tar sedan fram ett förslag på en svensk regelbok som sedan fastställs av SIF:s förbundsstyrelse, eftersom de är ytterst ansvariga för fastställandet av regelverket inom svensk ishockey. Under den löpande perioden av fyra år kan det inkomma förslag på saker som behöver förändras. Dessa förslag inkommer till regelutskottet som har befogenhet att bestämma i frågor rörande tolkningar av regler. I de fall de anser att en ändring är befogad, skickas den vidare till SIF:s styrelse som fastställer ändringen. Förenklat är det SIF:s styrelse som fastställer nya regler, och regelutskottet fastställer tolkningar av reglerna.

Vidare berättar han att när det första regelverket skulle upprättas någon gång runt 1920-talet så existerade inte damhockey utan det var endast herrhockeyn som existerade. Kvinnornas inträde i ishockeyn kom betydligt senare, och då anpassade man regelverket så att det skulle få förutsättningar att passa för det specifika tillfället. Vid den här tidpunkten fanns det så få kvinnliga spelare att man kunde sammanföra dem till ett enda lag. I princip var det olika generationer med stor åldersskillnad, vilket medförde extrema skillnader i fysik. Av den anledningen har man ett tacklingsförbud inom damhockeyn. Denna skillnad har följt med i regelverket sedan dess, och IIHF har inte valt att införa några förändringar i den frågan och SIF har valt att följa IIHF:s regelverk.

Tomas fortsätter med att berätta att det är svårt att beskriva hur regelverket såg ut när det infördes men det finns en stor skillnad mellan regelverket som det såg ut då, och hur det ser ut idag. *”Det har ju blivit bättre, men det är klart att det är en väg att vandra.”*¹¹³ Informanten menar att det fortfarande är stora skillnader i regelverket och att det i realiteten inte är jämställt, men att regelverket självklart borde vara mer jämställt ur genusperspektiv. Kvinnor skall enligt regelverket ha heltäckande visir som skyddar mot tand- och ögonskador. Ur försäkringssynpunkt existerar stora problem med tandskador, men spelarna i SIF är för starka och vill inte ha det. Självklart borde männen också ha heltäckande skydd för då hade den typen av skador varit möjliga att eliminera. Utöver detta så får en herrhockeyspelare inte delta i damhockey, medan damhockeyspelarna får delta i herrhockey, vilket inte är lätt att förändra eftersom det är mycket stora skillnader rent fysiskt. Inom damhockeyn och för juniorer under tolv år förekommer också illegal hits. Det är en helt vanlig tackling som är okej inom herrhockey men som blir en illegal hit inom damhockeyn. En open ice hit vilken inte heller är tillåten i damhockey, är en tackling som inte sker mot sargen. Den sker ansikte mot ansikte eller axel mot axel.

Det står klart att det är frågor som behöver arbetas mer med, både nationellt och internationellt. Tomas tror dock att det skulle bli svårt för Sverige att genomföra förändringar som inte genomförs internationellt eftersom att många spelare även spelar internationell ishockey, och SIF vill att regelverket skall stämma överens med det internationella. Frågan om kvinnor och män bör spela på samma premisser tror han är beroende av fysiska och läkarvetenskapliga komponenter, vilket inbegriper kunskap inom dessa områden. Utifall regelverket skulle förändras till att bli helt likt, anser han dock att damhockeyn skulle bli mer lik herrhockeyn när det kommer till frågan om tacklingar. Eftersom ishockey är en sport där tacklingarna tillkommer under resans gång är det självklart att damhockeyn också borde vara utformad på detta sätt. Informanten ställer sig kritisk till att regelverket i framtiden skulle kunna bli helt jämställt. *”Nej det tror jag inte, men jag tror att det kommer att bli bättre. Vi kommer aldrig till den perfekta delen där allt är hundra procentigt jämställt, det tror jag inte. Det kommer bli bättre det tror jag absolut, men inte hundra procentigt.”*¹¹⁴

¹¹³ Chefsdomare Tomas Thorsbrink 06.52-06.56.

¹¹⁴ Chefsdomare Tomas Thorsbrink 08.50-09-12.

Han berättar vidare att SIF arbetar för att underlätta och driva på jämställdhetsarbetet genom att spelutvecklingen tilldelas mer resurser, och att det finns en ishockeykola där man arbetar med de unga tjejer som intresserar sig för ishockey. Utöver detta arbetar RF med jämställdhetsfrågan. SIF gör allt de kan för en mer jämställd idrott utifrån de resurser man har, eftersom allt är en fråga om resurser. I slutändan är det i föreningarna som jämställdhetsarbetet börjar, eftersom det är där man måste arbeta för att skapa fler flicklag. Hur IIHF arbetar med frågan har informanten ingen uppfattning om. Slutligen berättar informanten att det finns en större del kvinnor i representation på förbunds nivå, där bland annat SIF:s förbundsstyrelse har tre kvinnor som är aktiva som styrelseledamöter. Han ser positivt på frågan om fler kvinnor på styrelseposter och tror absolut att det kan underlätta jämställdhetsarbetet. *”Självklart, desto fler kvinnor i styrelser desto bättre är det ju så att säga.”*¹¹⁵

¹¹⁵ Chefsdomare Tomas Thorsbrink 12.34-12.40.

6 Analyserande slutsats

Med en historisk tillbakablick kan det konstateras att ishockey var en idrott som var tänkt för mannen av den anledningen att det inte fanns några kvinnliga ishockeyspelare när regelverket skulle upprättas. Att regelverket anpassades för mannen och dennes förutsättningar föll sig därför naturligt.¹¹⁶ När kvinnorna väl började intressera sig för sporten fanns det så pass stora skillnader fysiskt att man beslöt att tacklingar inte skulle vara en del av damhockeyn. Tuff kroppskontakt och fysiskt spel är tillåtet när spelarna åker i samma riktning eller för att vinna pucken. Damhockey har därför större fokus på skickliga spelare, vilket har följt med i regelverkets utveckling.¹¹⁷ Av de rättsfall som har tagits i beaktning med avseende på idrottsvåldet är det uteslutande män som hamnar i sådana tvister som tas upp till rättslig prövning.¹¹⁸ Utöver detta skiljer sig regelverket åt i den meningen att för kvinnor ställs krav på att använda heltäckande visir oavsett ålder och att kvinnor får delta i herrhockeymatcher, medan herrarna inte har tillåtelse att delta i damernas.¹¹⁹ Slutligen skiljer sig namnen på riksorganisationerna åt för sådana spelare som spelar på elitnivå, då man har valt att kalla damernas för SDHL och herrarnas för SHL.¹²⁰

I samband med att fler kvinnor har önskat tillträde till ishockeyn har det uppdagats att det finns sådana skillnader i regelverket att det uppfattas som ett problem. Den här uppfattningen i samband med behovet av en insats från samhället gör det möjligt att betrakta jämställdheten inom sporten som ett problem.¹²¹ Det finns mycket som tyder på att den syn på mannen som norm som existerar i hela vårt samhälle även avspeglas inom ishockeyn. Enligt Hansson framhävs manliga attribut och beteenden inom ishockeyns organisation som för en underrepresenterad grupp kan upplevas som ett krav på att man måste leva upp till olika normer och förväntningar.¹²² De tidigare undersökningar som har gjorts visar att det finns bestämda könsroller och att kvinnorna uppfattar sig själva som ett undantag från den manliga normen. Även om de inte delar uppfattningen finner

¹¹⁶ Chefsdomare Tomas Thorsbrink.

¹¹⁷ Swehockey. 2014. Kroppstacklingar inom damishockey, 2014-2018.

¹¹⁸ Malmö Tingsrätt, Mål B 1177-16, Uppsala tingsrätt, DB 679, Svea Tingsrätt, dom 1956-05-26, mål B 76/55, Skellefteå Tingsrätt, dom 1962-03-31, mål B 12/62, Borås Tingsrätt, dom 1976-11-16, mål B 822/76. Skåne och Blekinge Hovrätt, dom 1984-11-13, mål B 936/83.

¹¹⁹ Swehockey. 2014. Svenska ishockeyförbundets officiella regelbok 2014-2018, regel 2 och 31.

¹²⁰ Svenska damhockeyligan. 2017. Om SDHL. Svenska hockeyligan. 2017. Om SHL.

¹²¹ Meeuwisse, A & Swärd, H, Perspektiv på sociala problem. 2013. s. 131-135.

¹²² Swehockey. 2017. Det är dags att vi bryter isen, en gång för alla.

de det enklare att bara följa strömmen för att bli accepterade.¹²³ För dessa kvinnor blir det tal om ett avvägningsproblem. För att de skall anses vara trovärdiga spelare, kan de bli tvungna att ta avstånd från andra kvinnor och vad som av samhället uppfattas som kvinnligt. Enligt föreställningen är seriös idrott inte förknippad med kvinnlighet vilket innebär att begreppen kvinna och elitidrott inte går ihop och kvinnorna blir ifrågasatta av samhället gällande sin sexualitet.¹²⁴ Det faktum att det finns vissa förändringar som organisationen vill genomföra men som är ogenomförbara på grund av att mannen har för stark vilja tyder också på att det är mannen som är normen inom ishockeyn. Thorsbrink bekräftar att regelverket trots detta har blivit mer jämställt med åren, även om man inom organisationen fortfarande har en lång väg att vandra. Det finns fortfarande existerande brister som man behöver arbeta med och tankarna kring ett helt jämställt regelverk är positiva, även om det finns en viss tvekan till att regelverket skulle kunna bli helt jämställt.¹²⁵

Bristen på jämställdhet inom hela idrottens organisation är ett problem och om idrotten skall ha en möjlighet att nå en utveckling präglad av framgång är det en förutsättning att den är jämställd.¹²⁶ Jämställdheten i samhället är format av synen på mannen som överordnad och kvinnan som underordnad vilket även har varit en bidragande orsak till varför jämställdheten inom idrotten har fått sin nuvarande form.¹²⁷ Anledningen till detta är att arbetet med jämställdheten inom samhället och idrotten går hand i hand och förekommer på så väl politisk nivå som inom idrotten. De politiska åtgärderna blir därigenom sammankopplade med de åtgärder som genomförs inom idrottsrörelsen.¹²⁸ RF har använt sig av ett flertal åtgärder för att uppnå en mer jämställd idrott.¹²⁹ Inom ishockeyförbunden har man också vidtagit åtgärder för att kvinnan skall kunna ta en större plats i ishockeyrinken.¹³⁰ IIHF främjar spelet för kvinnor genom att uppmuntra sina medlemsländer att arbeta med frågan. SIF arbetar för att föreningen skall vara

¹²³ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin, Thorsen, Kim. 2010. Tunga puckar och låga förväntningar – blindskär i damhockeyns utveckling. s. 50.

¹²⁴ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin. 2009. OFF-SIDE? – Damhockeyn och den manliga dominansen. s. 24-26.

¹²⁵ Chefsdomare Tomas Thorsbrink.

¹²⁶ Sveriges riksidsrottsförbund. 2011. Utvärdering av Riksidsrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 26.

¹²⁷ Regeringens skrivelse 2002/03:140 Jämt och ständigt, s. 5.

¹²⁸ Regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet, s. 23.

¹²⁹ Sveriges riksidsrottsförbund. 2011. Utvärdering av riksidsrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 3.

¹³⁰ Internationella ishockeyförbundet. 2017. Women's hockey.

inkluderande för alla.¹³¹ Genom ishockeykola försöker man arbeta med de kvinnor som är intresserade av sporten och genom att tilldela mer resurser för att utveckla spelet.¹³² Sammantaget är det politiken som styr och påverkar samhället och även idrotten eftersom det är därifrån den hämtar legitimitet i sitt arbete med jämställdhetsfrågor.¹³³ De åtgärder idrotten genomför påverkar i sin tur samhället och IIHF har till uppgift att styra, främja och utveckla ishockeyn i världen och deras arbete med jämställdheten påverkar SIF:s och de underliggande förbundens arbete. IIHF, RF, SIF och underliggande förbund blir därför viktiga aktörer för ishockeyn i jämställdhetsarbetet.¹³⁴

Eftersom det utifrån vald teori inte är aktuellt att diskutera om jämställdhetsproblemet existerar, blir det intressanta istället hur jämställdheten har konstruerats till att vara ett problem som är skadligt och behöver åtgärdas.¹³⁵ De föreställningar människan har om könen påverkar tankarna och beteendet vilket medför att bilden av dessa blir en social konstruktion. Människan definierar sig som kvinna eller man utifrån vissa handlingar som upprepas, inte för att de är naturgivna.¹³⁶ På detta sätt blir problemet med jämställdheten socialt bestämd och påverkad av den konstitution som är naturlig för oss, men hur den kommer till uttryck beror på sociala faktorer i vår omgivning.¹³⁷ Det betyder även att andra förekommande begrepp i diskussionen om jämställdheten så som manligt och kvinnligt också får sin innebörd genom sin omgivning.¹³⁸ Att vi upplever bristen på jämställdhet som ett problem kan på så sätt förklaras i förhållande till normerna i vårt samhälle, och vad som enligt dessa är det normala. Om mannen är normen, och kvinnan är undantaget blir det sanningen och det som accepteras.¹³⁹ De normer och värderingar som genomsyrar ishockeyn och som bidrar till vår upplevelse av ett jämställdhetsproblem kan på så sätt härledas ur tanken att det är människorna som har skapat jämställdhetsproblemet genom det sätt de har försökt göra världen begriplig på.¹⁴⁰ Att kvinnorna väljer att anpassa sig till den manliga normen får innebörden att normer och makt kan kopplas samman. För om människan väljer att anpassa sig och blir accepterad

¹³¹ Swehockey. 2017. verksamhetsidé, värdegrund och vision.

¹³² Chefsdomare Tomas Thorsbrink.

¹³³ Regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet, s. 23.

¹³⁴ Malmsten, K & Pallin, C, Idrottens föreningsrätt. 2005. s. 13.

¹³⁵ Meeuwisse, A & Swärd, H, Perspektiv på sociala problem. 2013. s. 131-135.

¹³⁶ Sveriges riksidrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten, s. 19.

¹³⁷ Regeringens skrivelse 2002/03:140 Jämt och ständigt, s. 5.

¹³⁸ Sveriges riksidrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten, s. 19.

¹³⁹ Meeuwisse, A & Swärd, H, Perspektiv på sociala problem. 2013. s. 131-135.

¹⁴⁰ Meeuwisse, A & Swärd, H, Perspektiv på sociala problem. 2013. s. 131-135.

av omgivningen upplevs det som något positivt och då kommer man kanske inte ha viljan att förändra något av rädsla för eventuella negativa konsekvenser.¹⁴¹

Om ett fenomen inte bestäms av naturen kan det vidare leda till frågan om varför olika fenomen i så fall ser ut som de gör. Språket, vardagen och vår historia är sådana faktorer som påverkar vår kunskap och det är genom sådana faktorer som kunskapen både konstrueras och omkonstrueras. Hur ett föremål gestaltas blir därmed resultatet av dessa sociala processer. Det finns en anledning till varför föremålet har fått sin nuvarande form. Föremålet har på så sätt framställts på ett planerat sätt och blir därför ett uttryck för dessa sociala processer.¹⁴² Idrotten har en historia där kvinnan som underordnad mannen har varit utmärkande.¹⁴³ Vidare var syftet att skapa idrotten för mannen och den anpassades därför för mannen och kvinnor blev en del av den först långt senare.¹⁴⁴ Grundtanken med tävlingsidrotten när den grundades var att forma den ultimata maskulina mannen till en potentiell ledare.¹⁴⁵ Vår historia har på så sätt varit bidragande till bilden av mannen som normen. Ishockeyns regelverk kan förklaras som en avspegling eller ett resultat av dessa sociala processer. Dess regelverk med tanken om våld som en del av spelets idé men där tacklingar endast är tillåtna för män speglar bilden av den maskulina mannen och att våld har en koppling till det manliga. Regelverket byts ut var fjärde år och det faktum att vissa regler kvarstår tyder på att dessa grundtankar fortfarande avspeglas i regelverket.¹⁴⁶ De tvister som blir en konsekvens av våldet inom ishockeyn hamnar ofta i ljuset medialt och sprids snabbt i vårt samhälle, vilken idrotten har en stor inverkan på. Tvisterna blir på så sätt en bidragande orsak till att bilden av den maskulina elitidrottsmannen förstärks och att våld är något som hänger samman med denna bild. Sammantaget förstärks också bilden av att ishockey är en typiskt manlig sport.¹⁴⁷ Thorsbrink menar att ishockey är en sport där det skall finnas tacklingar och om regelverket skall bli helt likt i frågan om tacklingar, så är det damhockeyn som skall bli mer lik herrhockeyn.¹⁴⁸ Med jämställdhetsfrågan i fokus är frågan dock om det inte borde vara herrhockeyn som skall efterlikna damhockeyn när det kommer till tacklingar.

¹⁴¹ Sveriges riksidsrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten, s. 19.

¹⁴² Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s. 57.

¹⁴³ Sveriges riksidsrottsförbund. 2011. Utvärdering av riksidsrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010. s. 26.

¹⁴⁴ Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin. 2009. OFF-SIDE? – Damhockeyn och den manliga dominansen. s. 24-25.

¹⁴⁵ Sveriges riksidsrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten, s. 19.

¹⁴⁶ Chefsdomare Tomas Thorsbrink.

¹⁴⁷ Sveriges riksidsrottsförbund. 2014. Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten, s. 19.

¹⁴⁸ Chefsdomare Tomas Thorsbrink.

Människan konstruerar alltså kunskap om olika fenomen när de är i samspel med varandra, och det är genom språket som olika versioner av vad de olika tingen innebär konstrueras. Konsekvensen blir att det är så dessa ting uppfattas och accepteras. Vår verklighet har på så sätt ett samband med vår vardag.¹⁴⁹ Med en återblick till ballongen som metafor för vår kunskap kan slutsatsen dras att kunskapen utvidgas med hjälp av vardagen, olika förekommande begrepp och språket. Det innebär att vår kunskap ökar. Det som existerar utanför denna kunskapsprocess, blir vi medvetna om först när det förstås i samband med, eller påverkas av det som pågår inom denna kunskapsprocess.¹⁵⁰ Samhället blir på så sätt en konsekvens av vår historia, vår kultur och vår sociala omgivning. Genom dessa faktorer har även definitionen av våra normer, jämställdhetsproblemet med dess tillhörande begrepp och regelverket konstrueras och omkonstrueras till den utformning de har idag.¹⁵¹ Arbetet med jämställdheten inom vårt samhälle påverkar idrotten eftersom den är en del av samhället. Eftersom idrotten har ett stort genomslag i vårt samhälle och de flesta människor har någon koppling till den, påverkar den å andra sidan jämställdhetsarbetet i samhället. Innebörden blir att både samhället och idrotten är viktiga aktörer i arbetet med att förändra de normer som vårt samhälle och därmed även idrotten är uppbyggd på.¹⁵²

Avslutningsvis kan sägas att i likhet med tidigare studier så går det att konstatera att idrotten är ett ämne som har konstruerats till att vara manligt och att jämställdhetspolitiken är en bidragande orsak till att skillnader mellan könen både skapas och regleras.¹⁵³ De normer och värderingar som marginaliserar grupper behöver därmed förändras och ifrågasättas för att idrotten och vårt samhälle skall bli jämställt och blir inte samhället jämställt så blir förmodligen inte idrotten det heller.¹⁵⁴ Eftersom frågan om jämställdheten påverkas av kultur, historia och ett flertal olika aktörer blir den komplex och det blir svårt att avgöra vilken utgångspunkten skall vara för att nå målet med ett jämställt samhälle och en jämställd idrott.¹⁵⁵ Med anledning av att utvecklingen av arbetet

¹⁴⁹ Angelöw, Bosse, Introduktion till socialpsykologi. 2000, s. 53-55.

¹⁵⁰ Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s.30- 57.

¹⁵¹ Barlebo Wennberg, Sören, Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2010. s.30- 57.

¹⁵² Sveriges riksidsrottsförbund. 2009. Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram. s. 17.

¹⁵³ Larsson, Håkan. 2001. Iscensättningen av kön i idrott – en nutidshistoria om idrottsmannen och idrottskvinnan. Diss., Lärarhögskolan i Stockholm, (abstract).

¹⁵⁴ Svender, Jenny. 2012. Så gör(s) idrottande flickor: iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten. Diss., Stockholms universitet, 2012, s. 146-147.

¹⁵⁵ Sveriges riksidsrottsförbund. 2009. Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram. s. 17.

med jämställdheten har gått så långsamt har RF föreslagit att både kvinnor och män skall ha en representation om 40 procent inom beslutande organ. På så sätt blir det intressant att i en framtida studie undersöka om regelverket inom ishockeyn är i behov av en förändring för att jämställdheten mellan könen bättre skall tillgodoses. Detta skulle kunna genomföras med hjälp av en rättspolitisk metod vilken har för avsikt att analysera om rätten bör ändras utifrån ett visst synsätt så att man bättre kan tillgodose ett visst ändamål.¹⁵⁶

¹⁵⁶ Sandgren, Claes, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation. 2015, s. 48.

Referenser

Offentligt tryck

EU-rätt

Fördraget om europeiska unionens funktionssätt av 26 Oktober 2012/C 326/01. EUT C 326/47-199 (konsoliderad version).

EU-praxis

EU-domstolen, dom C-415/93 Bosman.

EU-domstolen, dom C-36/74 Walrave & Koch.

EU-domstolen, dom 6/64 Costa mot E.N.E.L.

Meddelande från Kommissionen

Meddelande från kommissionen Bryssel den 11.7.2007 KOM (2007) 391. Vitbok om idrott.

Svensk rätt

Lagrum

SFS (1962:700) Brottsbalk.

SFS (1974:152) Kungörelse om beslutad ny regeringsform.

Proposition

Regeringens proposition 1993/94:130. Ändringar i brottsbalken m.m.

Regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet.

Statens offentliga utredningar

SOU 1988:7. Om legalitetsprincipen och om allmänna grunder för ansvarsfrihet.

Avgörande från Högsta Domstolen

Högsta domstolen, NJA 2001.

Hovrättsavgörande

Malmö Hovrätt, Mål B 1251-17.

Skåne och Blekinge hovrätt, dom 1984-11-13, mål B 936/83.

Tingsrättsavgörande

Umeå Tingsrätt, dom 1982-07-06, mål B121/81.

Uppsala Tingsrätt, dom 1983-06-09, mål DB 679.

Svea Tingsrätt, dom 1956-05-26, mål B 76/55.

Skellefteå Tingsrätt, dom 1962-03-31, mål B 12/62.

Borås Tingsrätt, dom 1976-11-16, mål B 684/76.

Skrivelse:

Regeringens skrivelse 2002/03:140, *Jämt och ständigt*.

Avhandlingar

Kempe-Bergman, Matthis. 2014. *Man talar om jämställd idrott – om jämställdhetssamtal med manliga idrottsledare och förutsättningar för jämställd idrott.* Diss., Stockholm: Gymnastik och idrottshögskolan.

Larsson, Håkan. 2001. *Iscensättningen av kön i idrott – en nutidshistoria om idrottsmannen och idrottskvinnan.* Diss., Lärarhögskolan i Stockholm.

Svender, Jenny. 2012. *Så gör(s) idrottande flickor: iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten.*, Diss., Stockholms universitet.

Wickman, Kim. 2008. *Bending mainstream definitions of sport, gender and ability.*, Diss. Umeå: Umeå universitet.

Gilenstam, Kajsa. 2009. *Gender and physiology in ice hockey – a multidimensional study.*, Diss. Umeå universitet.

Stark, Tobias. 2010. *Folkhemmet på is: ishockey, modernisering och nationell identitet i Sverige 1920-1972.* Diss., Växjö: Linnéuniversitetet.

Fahlén, Josef. 2006. *Structures beyond the frameworks of the rink: on organization in Swedish ice hockey.* Diss., Umeå universitet.

Fahlström, Per Göran. 2001. *Ishockeycoacher: en studie om rekrytering, arbete och ledarstil.* Diss., Umeå universitet.

Litentiavhandling

Backman, Jyri. 2012. *I skuggan av NHL: en organisationsstudie av svensk och finsk elitishockey.* Licentiavhandling. Göteborgs universitet.

Litteratur

Angelöw, Bosse, *Introduktion till socialpsykologi.* 2 uppl, Studentlitteratur, Polen, 2000.

Backman, Jyri, *Idrottsjuridik – en introduktion,* 2 uppl, MediaTryck, Lund, 2008.

Barlebo Wennberg, Sören, *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv,* uppl 2:1., Liber AB, Malmö, 2010.

Burr, Vivien, *Social constructionism,* uppl 2, Routledge, New York, 2003.

Dalen, Monica, *Intervju som metod,* 2 upplagan, Gleerups utbildning AB, Malmö, 2015.

Hettne, J., Eriksson, Otken, I. *EU legal methodology. Theory and impact in Swedish law.* 2. ed. Nordstedts Juridik AB, Visby, 2011.

Jareborg, Nils, *Rättsdogmatik som vetenskap,* SvJT, häfte 1, 2004.

Kjellgren, A & Bernitz, U, *Europarättens grunder*, 5 uppl, Nordstedts Juridik, Stockholm, 2014.

Lindholm, Johan, *Idrottsjurik*, Nordstedts Juridik, Stockholm, 2014.

Luckman, T, Berger, P, *The social construction of reality*, 1 uppl, Penguin group, USA. 1966.

Malmsten, K & Pallin, C, *Idrottens föreningsrätt*, 2 uppl, Nordstedts juridik, Stockholm, 2005.

Meeuwisse, A & Swärd, H, *Perspektiv på sociala problem*, 2 uppl, Författarna och Natur och Kultur, Stockholm, 2015.

Ramberg, Christina, *Malmströms civilrätt*, 24 upplagan, Liber, Stockholm, 2016.

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, 3., [utök. och rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015.

Ishockeyregler

Stadgar och regler

Sveriges riksidrottsförbund stadgar i lydelse efter RF-stämman 2013.

IIHF statutes and bylaws 2014-2018.

Stadgar för Svenska ishockeyförbundet reviderad 17 juni 2017.

Svenska ishockeyförbundets tävlingsbestämmelser 2016/2017.

Elektroniska källor

Elektroniska tidskriftsartiklar

Tholander, Michael. 2006. *Socialkonstruktivismen som myt*; Pedagogisk forskning i Sverige; vol 11 (3): 220-221. (hämtad 2017-10-02).

Åsberg, Rodney. 2001. *Det finns inga kvaliativa metoder – och inga kvantitativa heller för den delen*; Pedagogisk forskning i Sverige; vol 6, (4): 171-177. (hämtad 2017-10-05).

Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin. 2009. *OFF-SIDE? – Damhockeyn och den manliga dominansen*. Svensk idrottsforskning, vol 18, (1): 24-25. (hämtad 2017-10-03).

Gilenstam, Kajsa, Karp, Staffan, Larsén, Karin, Thorsen, Kim. 2010. *Tunga puckar och låga förväntningar – blindskär i damhockeyns utveckling*. Svensk idrottsforskning, vol 19, (1): 50. (hämtad 2017-10-03).

Internetkällor

Internationella ishockeyförbundet. 2014. *Internationella ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018*. www.iihf.com (hämtad 2017-09-06).

Internationella ishockeyförbundet. 2017. *The IIHF*. www.iihf.com (hämtad 2017-09-06).

Internationella ishockeyförbundet. 2017. *Women's hockey*. www.iihf.com (hämtad 2017-09-20).

Swedish Hockey Federation. 2014. *Svenska ishockeyförbundets Officiella Regelbok 2014-2018*. www.swehockey.se (hämtad 2017-08-30).

Swedish Hockey Federation. 2014. *Kroppstacklingar inom damishockey*. www.swehockey.se (hämtad 2017-08-31).

Swedish Hockey Federation. 2017. *verksamhetsidé, värdegrund och vision*. <http://www.swehockey.se/omforbundet/verksamhetsidevardegrundochvision/> (hämtad 2017-08-31).

Swedish Hockey Federation. 2017. *Om Svenska ishockeyförbundet*. <http://www.swehockey.se/> (hämtad 2017-09-10).

Swedish Hockey Federation. 2017. *Det är dags att vi bryter isen, en gång för alla*. [http://www.swehockey.se/Nyheter/NyheterfransSvenskaIshockeyforbundet/2017/August i2017/kronikadetardagsattvibryterisenengangforalla/](http://www.swehockey.se/Nyheter/NyheterfransSvenskaIshockeyforbundet/2017/August%202017/kronikadetardagsattvibryterisenengangforalla/) (hämtad 2017-09-10).

Svenska damhockeyligan. 2017. *Om SDHL*. <http://www.sdhl.se/om-sdhl/> (hämtad 2017-09-17).

Svenska hockeyligan. 2017. *Om SHL*. <http://www.shl.se/om-shl/om-shl-ab> (hämtad 2017-09-17).

Sveriges riksidrottsförbund. 2017. *Startsida*. <http://www.rf.se/> (hämtad 2017-08-30).

Sveriges riksidrottsförbund. 2012. *Statistik kvinnor och män som medlemmar och aktiv i idrott*. <http://www.rf.se> (hämtad 2017-09-10).

Sveriges riksidrottsförbund. 2014. *Heteronormativitet och gränsöverskridanden inom elitidrotten*. <http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/forskning/hb-och-elitidrott-fou-2014.pdf> (hämtad 2017-09-26).

Sveriges riksidrottsförbund. 2011. *Utvärdering av Riksidrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren 2005-2010*. <http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/jamstallldhet/rfs-jamstallldhetsarbete-05-10.pdf> (hämtad 2017-09-10).

Sveriges riksidrottsförbund. 2009. *Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram*. http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/detta-ar-svensk-idrott/idrottenvill_2009_webbversion2.pdf (hämtad 2017-09-18).

EU-upplysningen. 2017. *Brott och straff inom EU*. <http://www.eu-upplysningen.se/> (Hämtad 2017-09-13).

Intervju

Intervju genomförd: 2017-09-19.

Intervjuguide

Kan du berätta om proceduren för att ta fram regelverket?

När regelverket för ishockey upprättades, var tanken då att regelverket även skulle vara anpassat för kvinnor?

Har regelverket blivit mer jämställt sedan dess? På vilket sätt?

Finns det några brister i regelverket som du anser behöver åtgärdas för att det skall bli mer jämställt?

Utifall att det finns brister i regelverket, tror du att regelverket någonsin kommer att bli helt jämställt?

Bör män och kvinnor spela helt på samma premisser? (Varför/varför inte?)

Hur arbetar Svenska ishockeyförbundet för att underlätta och driva på jämställdhetsarbetet?

Hur arbetar Internationella ishockeyförbundet för att underlätta och driva på jämställdhetsarbetet?

Tror du att det skulle underlätta och driva på jämställdhetsarbetet om det fanns fler kvinnor exempelvis i styrelsen och på andra viktiga positioner?

I jämställdhetsarbetet, tror du att det är damhockeyn som borde bli mer lik herrhockeyn eller tvärt om?

Vad är skillnaden mellan Illegal hits och Open ice hits?